

L'alè de la Revolució

Ciutadans! Recorden què...

Hi ha dues classes de catalans: els que ho són per l'occident del part matern i els que ho som amb tota l'ànima; hi ha qui no essent català ha servit i estima Catalunya; però n'hi ha qui els volen fer diputats catalans i no hi tenen ni l'ànima ni l'han servida mai. Aquests colitzaran a Madrid el conformisme.

Ramon Llull es deia "català de Mallorca"; jo em dic també català i sóc de Mallorca, però a Mallorca em dic mallorquí de Catalunya, perquè no em vull fer solidari de l'errada d'un rei que trenca el reialme com qui trenca una masia per repartir-la als seus fills.

Hi ha catalans que van a Madrid i Madrid els guanya. N'hi ha que hem estat a Madrid guanyant gent per a Catalunya i som a Catalunya sempre fidels tot i que Madrid ens rebí triomfalment.

Es l'hora de les esquerres, perquè sols les esquerres vivim per l'alè del poble. Si donéssim el go-

vern a les dretes, tot el poble s'alçaria per treure-les. És el poble i no les dretes que ha fet la revolució; és el poble que governa, doncs l'ordre i la pau estan amb qui escolti la veu del poble.

Si el poble no té cultura en són responsables els que han governat fins avui i ara fan "la unió sagrada" perquè sabien que la cultura obre els ulls del poble i el fa senyor del seu destí. Per això els fariseus li prediquen fa dos mil anys: Poble, deixa't crucificar i almenys guanyaràs el cel!... Mentrestant... ells conserven la terra... i es diuen bons cristians.

L'Estat no ha de consentir mai més que es trenqui la igualtat social des del naixement dels infants classificant-los en el registre civil en legítims i il·legítims, naturals o artificials, la qual cosa no interessa a cap oficina ni a ningú i és un estigma per a tota la vida.

La Universitat fou fins avui per als fills dels rics. Nosaltres

volem la Universitat per a tots, i volem també que no tingui cap esperit de classe, perquè avui no hi ha més que dues classes: els que treballen i els que no treballen. A aquests els hem d'esquivar ràpidament.

Fins avui tots els partits polítics anaven a la Universitat a cercar homes, que no es recordaven de si havien estat estudiants més que per recordar "els bons temps de la bohèmia". Ara els partits troben una Universitat vibrant, on s'han organitzat les noves generacions i on hem sostingut el foc sagrat del civisme i de la dignitat dels intel·lectuals durant vuit anys, durant els quals s'han format molts dels que votaran diumenge. Per això cal que els partits polítics vagin a la Universitat per servir-la i no com abans, sols per emportar-se gent... I el nostre Màxim ha donat l'exemple, perquè valoritza i estima la llar de la cultura, i sap que en ella és on es troba el camí de la grandesa d'un poble; i es crea la disciplina més ferma: la de la consciència.

ANTONI M. SBERT

persuadir i prou dignitat per a convèncer.

Durant tot el temps de farsa política, quan el joc polític, sota la dinastia dels Borbons, tenia el caient d'una novella picaresca, aquest baró fort i auster se senti desplaçat; va dir les seves activitats per camps on les realitats eren vives, on hom podia dirigir sense haver de defraudar. Al dret i a l'economia. Però avui les coses han donat un tomb; la realitat més viva i més franca és la política; ha finit la farsa; podria venir la tragèdia. Jaume Carner ha sentit l'imperatiu del moment i ha obeït la veu nàimica de Catalunya.

I potser no és el més petit que ens ha fet la República, de tornar-nos a la vida política personalitat com és ara la de Jaume Carner.— R. L. (De "Mirador")

El senyor Canons, diputat

El senyor Canons, vol ésser diputat. Ell s'ha sacrificat per la República i és just que aquesta senyora opulenta i generosa el recompensi.

El senyor Canons ha fet el sacrifici de les seves idees i això és molt greu. Ell era monàrquic, catòlic, apostòlic i sobretot romà; era del sòmet, del pare Vallet i pregava a Déu per l'ànima dels pistolers de Martinyà. Anidó, puix que el senyor Canons, coneix bé els manaments de la llei de Déu, que prohibeixen matar el pròxim i altres coses de menys importància social i política.

El senyor Canons, malgrat de totes les seves il·lusions de veure altre cop la ganyeta de tallar el pa amarrada amb cadenes, s'ha fet república i vol servir la república, perquè considera, que, la pobra, està en mans de truxes i de gent que es pren la justícia pel seu compte. S'ha fet república per grandesa d'ànima; per esperit de sacrifici; per fer mèrits davant d'un Sant, sense feina, i guanyar així la glòria del cel de la manera més cansada i amb el menys de trencadissa possible.

El senyor Canons és un home que dorm sol, amb estretyes-caps i calçots amb vetes. Durant la nit parla amb Joana d'Arc i se li apareixen els àngels i els arcàngels, com una mena de consell a fi que no es deixi temptar per la gent de la terra, que només són representants de Lucifer i de Luzbel, aquells protagonistes de la Marxa real espanyola tant divertits i pintorescos.

El senyor Canons s'ha fet república, però de la dreta. Aquesta dreta fàcil, hàbil i una mica masturbadora. Aquesta dreta dels croupiers, tant estimats de l'ex-rei Alfons; aquesta dreta de les benediccions papals, amb la qual el cardenal Segura volia anul·lar la República, com si es tractés de fer desaparèixer un temple de tercer acte d'òpera de gran espectacle; aquesta dreta que només serveix per tirar la pedra i amagar la mà. El senyor Canons, república de dreta, s'emboïlla amb la bandera tricolor fet amb un vernell d'ingenuïtat de sang i de vergonya; amb un groc de canari flautat enrogallat i despatolat; amb un

A l'hora de la Llei Cal exigir responsabilitats

Ningú no pot negar que el moment actual és delicadíssim. Cal actuar i, alhora, és necessària la màxima prudència per no caure en actes dictatorials. Sona entre molts sectors el mot "seny", proposant-lo com a pauta dels homes governants; àdhuc gent esquerrana, amb absoluta bona fe, creuen que ha d'ésser la fórmula imperant, sense tenir en compte que el seny va aguantant les dictadures i el Borbó i ha estat sempre l'enemic de la llibertat. El famós "seny ordenador" dels catalans ha estat el veritable tirà nostre; fins que han vingut els senyors hem viscut en l'esclavitud més abjecta. El seny és simplement la guarda. Amb la prudència n'hi ha ben bé prou. És amb prudència només que han d'obrar els homes dirigents.

morat de penó i de sotana de bisbe. Un morat capaç de deshonorar les nostres muntanyes i les flors que han florit amb aquest color desgraciat.

El senyor Canons és catalanista. Ell planta una bandera catalana al bell cim de Montserrat, però pretén arrabassar-la del bell cim de les xemeines de Sabadell, de Terrassa o de Sant Andreu. És partidari de la llei seca, perquè s'embraga d'escudella. Li agraden les processons, perquè és presumit i està content, si la portera el troba guapo i ben plantat. El senyor Canons es fa arrissar el bigot; és una mica sàdic; fa de Don Joan, i com el senyor Ramon de la canço, enganya les criades.

Heus aquí una classe de diputats que aniran a les Corts Constituents. Els senyors Canonets de totes les Espanyes el votaran com un sol home. Els fenòmens, com els moviments dels astres, es repeteixen. Abans, amb la Monarquia, no hi havia republicans. Ara, amb la República, no es troba ni un monàrquic per medicina. S'han posat un rètol de república; s'han comprat una bandereta de tres colors i canten una Marsellesa, que recorda talment aquella Marxa Real, lamotegronquesa, que feia enternir totes les patums de Barcelona.

Els republicans de dreta, faran mitjins il·lustrats amb un llonguet i una arengada, per justificar la seva democràcia. Després, aniran a un Restaurant de la Rambla, al mateix d'aquell temps, inoblidable. Els mancarà, però, el geni de Santiago Rossinyol, per a fer una altra Merienda Fraternal.

Els republicans de dreta podran ara fer una solidaritat de Jocs Florals, de Joves Barbars, de Bernat Metge! La qüestió és que la Catalunya liberal i democràtica no vagi endavant.

Temo, però, que el senyor Canons, amb la dreta de voler ésser diputat els porti el carro pels pedregals.

JOSEP FONTBERNAT

I quant als ministres del Govern provisional de la República espanyola, em de confessar-ho, ací tuc sovint amb més seny que prudència; no tots, certament, però sí els que donen més la norma de la tàctica del conjunt. La ponderació del nostre President és el just.

El Govern hauria de deixar a les Corts la resolució de les coses orgàniques del país i de tot allò que té un veritable interès per a la nostra vida total i estable. Primer error, no preparar immediatament la convocatòria de les Corts; la interinitat és molt més greu com més llarga és. La seva actuació de moment s'havia de limitar a resoldre els problemes inajornables i a estar atents, sense moltes d'aquesta posició, a les inquietuds populars. I, poc o molt, ha volgut legislar i, el que és pitjor, s'ha reclus dins les parets burocràtiques dels ministres.

Hi ha una qüestió palpitant, que fa bategar el cor de tots els hispànics, que s'havia de començar a tractar des del mateix instant d'assolir el poder: les responsabilitats.

I el Govern provisional, en posposar-se dels llocs als quals els eleva les ansies revolucionàries del poble, lluny d'interparar el sentit que més aviat millor. Ni s'ha de la frontera i més responsable de tots. Fa dos mesos que gaudim de la República i l'expedient de responsabilitats es confecciona amb una calma enervant, quan aquesta obra hauria d'ésser la preocupació del Govern.

Es massa greu i instructiu tot el que ha ocorregut durant els set anys i mig de dictadures i durant una colla d'anys anteriors, per a no donar una velocitat a la confecció dels càrrecs contra els autors de crims, robatoris, perjuris, abusos, arbitrarietats, vexacions i negligències a fi de poder-ho tenir enllestit com més aviat millor. Ni s'ha de tenir cap consideració a aquells homes servidors del Borbó ni és prudent oblidar l'anany de justícia del poble. Podem els catalans arrancar-nos d'espalltes en recordar el tràgic pistolisme, aquell salvatge terrorisme, barceloní—amb la seva "lleï de fugues"—del qual Martí i Anidó i Arlegui no són sino "uns" autors, però bé que segurament els més criminals? Podem perdonar aquella persecució sistemàtica, per damunt de tota llei i de tot sentit humà, al nostre país i a tot el que era català? No ens ha de dir res la llei de jurisdiccions? Pot deixar-se impune cap dictador o dictadoret—per no esmentar més fets anteriors—des de la colla de Primo de Rivera al 14 d'abril? S'ha d'escapar del sedàs justiciu el més lluny dels autors, còmplices o encobridors de persecucions, empreses

naments, multes extrareglamentàries, usurpacions de càrrecs públics o oficials, malversacions, delacions conegudes, provocacions, etc., registrats durant aquest llarg temps? És necessari aplicar-los equitativament, tot el rigor de la llei de la mateixa manera que als que participaren, per exemple, en els fets de Vera de Bidasoa, destitució dels professors de la nostra Universitat Nova, expulsió del venerable Francesc Macià quan, valentorament, tornava a Catalunya per córrer el risc que calgués i afusellament dels capitans Galán i García Hernández.

L'obra del Govern potser no hauria d'ésser tan extensa en alguns aspectes, però en canvi hauria de tenir present el sentit esguerrista i revolucionari del poble i comprendre la urgència dels expedients de responsabilitats. Sense velleïats dretistes i donant la sensació que volia liquidar de pressa i bé tots els opòbils i vergonyes de l'era alfonsina, el poble no s'hauria llançat a lamentables impacients que podien dificultar la marxa normal de les coses. Si tot el Govern hagués obrat amb la prudència de Marcel·lí Domingo en signar els decrets de bilingüisme i d'ensenyament, de Manuel Azària amb les seves mesures referents a l'exèrcit i de Fernando de los Rios amb l'amplia amnistia, la interinitat hauria estat molt més estable, puix que el poble hauria tingut la impressió que el seu anhel era ben interpretat. Altrament, els alarmistes per egoisme, per covardia—no pas els enemics francs del règim, que són els menys—s'haurien doblegat, tots els coneixem, davant l'energia del Govern.

Manca un més encara per a reunir-se les Constituents. La tasca dels homes governants, doncs, ha d'ésser durant aquest temps atendre l'afar de les responsabilitats amb criteri just i sever alhora, lliure de tot esperit de venjança, i també amb el sentit esguerrista que manifestà el poble el dia 12 d'abril. Si es fa així, no dubtem que el dia de la sessió inaugural de les Corts la República estarà ja consolidada.

I és necessari que les autoritats locals, "provincials", regionals i nacionals tinguin una prudència molt semblant a la de les autoritats estatals. No hi ha dubte que les responsabilitats més greus s'han d'exigir des de dalt; però hi ha de contribuir-hi tots aquells que puguin. A la nostra ciutat, per exemple, tot hom es recorda dels Milà i Camps, Baró de Viver, Milans del Bosch, Barrera, Foronda, Despujol i comparses.

Per esperit de justícia, pel bé de la República, cal exigir responsabilitats!

J. ROURE I TORENT

Lletra oberta al ciutadà governador

Heus ací, ciutadà governador, que un barceloní decideix qualsevol dia d'aquests d'anar a prendre els banyes de mar. I s'arriba a la Barceloneta. Ja té la mar al davant. La mar sense fites, ampla i generosa. Se li exemplifica el cor. Arriba a la rotonda de Sant Sebastià. Magnífic! La platja daurada és plena d'una multitud vestida de colors brillants que es dedica a colar-se dessota el sol feixuc, a riure, a parlar, a fruit de la vida. El nostre barceloní veu, fins i tot, persones conegudes. Quina estona més bonica que passarà! Cuita a prendre la taula. S'en va cap a la llum i la vida que li riui al davant. Mai que no ho hagués fet! Un personatge malcarat li surt a l'encontre i li fa: "On va, i la se nyora?" El nostre amic, si es casat, diu: "La senyora bona, gràcies", però si és solter no sap de què se li heuen. I en l'un i en l'altre cas, com que no diu "senyora", no pot entrar al paradís terrenal que té davant dels ulls. Li indiquen una portella a l'altra banda de la rotonda, hi penetra i ara és en una mena de cleda on només hi ha homes i més homes, com un convent, com un presidi o com la plaça major d'un poble de Castella. El protagonista de la nostra història s'estranya de l'aire de camp de concentració de presoners que té tot allò, i no sap per quin pecat ell i tots aquells es troben en semblant càstig. A la fi veu un conegut i li explica com s'ha vist yedada l'entrada del jardí de les Hespèrides per un drac en forma humana i li pregunta com és que tots dos i tota la resta d'homes que veu, repetint-se fins a la monotonia, ensopits com un sol home, no poden anar a conversar amb les seves coneixences de l'altra banda del tancat. El conegut li respon que és ben senzill d'entrar a la platja de famílies: que tot es limita a pagar l'entrada de qualsevol senyoreta de les que es passegen per la rotonda a guisa de "taxi". El nostre amic, persona austera, rebutja la possibilitat d'aquest mitjà. "Us en sé un altre que també dona resultat: prene una entrada individual de piscina, de des de cinc pesetes; per aquest preu tindreu, no tan solament dret a passejar per la platja de famílies, sino a romandre prop de la piscina de dames i a banyar-vos-hi; és a dir, a la piscina, que és el "sancta sanctorum" de tots els banyes de Sant Sebastià, els més hermètics del món."

Aquí el nostre amic objecta que la seva posició no li permet gastar-se cinc pesetes diàries per un caprici; llavors el seu conegut li respon: "Si tinguéssiu menys escrúpols o més diners, podríeu entrar a la platja de famílies; però no essent així, no teniu més remei que fer com jo i tots aquests que veieu; és a dir, banyar-vos en comunitat d'homes, isolats del món i de Satan, les seves obres i les seves pompes, com uns frares de clausura."

Aleshores el barceloní en qüestió vol saber la raó d'aquella reclusió monacal, i li responen: "Oh, existeix un cert reglament de banyes que fins ara ha estat guardat per uns vestals que s'anomenaven "Junta de dames". Aquestes mullers rectes i prudents també tenien a la seva cura la revisió de pel·lícules i cronometraven la durada de les besades a la pantalla. Tornant a la reglamentació dels banyes, elles tenien embreixada l'ànima dels governadors, singularment un tal Milans del Bosch, el qual, a causa de la seva joventut de vuitanta anys en conserva, tenia per sobrenom "Tutankamen". Eren, parlant clar i

català, unes Maries farineres, dotades d'idees primàries tocant la moral; de bona gana haurien obligat les dones a banyar-se amb escandall; sobretot si eren boniques i rialleres; els feia horror l'alegria i la llibertat. Veien mal en tot i per tot arreu; és per culpa de llurs pecats que nosaltres ens veiem com ens hme de veure, tristos i acorralats, tancats d'aquesta manera ignominiosa, més a tall de bèsties que d'homes; per elles Barcelona, en matèria de platja, està reglamentada com ja no es fa enlloc del món, segons un criteri sagristanes i troglodític."

En arribar en aquest punt el nostre amic es queda veient visions. Com? Encara mana la junta de dames i el seu ideari carrinclonissim? No brilla damunt de Barcelona el sol de la segona República? És que per ventura la moral reclama que s'hagi d'invitar les prostitutes a banyar-se, per tal de poder entrar com cal a la platja de famílies? O bé que, per un duro, un trist duro, cedixin totes les consideracions moralitzadores, en forma que el possedor d'ell sigui un ésser de condició diversa que els altres?

Ciutadà governador, acabem aquesta vergonya; volgueu davant el món immens i generós la platja ben lliure, plena de gent alegre i sociable, no engabiada i esguerrada; eduqueu el nostre poble; que sigui lliure i responsable, tant a la platja com a la resta de la ciutat! Si algú no es comporta com cal, caigui damunt seu tot el pes de la llei; però, pel bé del nostre nom de barcelonins, pel prestigi de la ciutat per Vós sàviament dirigida, que fineixin aquests escrúpols de moral carrinclona, que són una muralla contra la joia i la convivència ciutadana i un tel contra una prostituta i un duro.

Si ho feu, hauréu acabat amb l'últim baluard de la inquisició a Barcelona.

Ciutadà governador, visqueu per molts anys.

ROSSEND LLATES

JAUME CARNER

Hi ha fesomies que donen la sensació d'una voluntat projectada cap a l'exterior, desijiosa de combats i victòries, tenaç i aferrissada.

D'altres, en canvi, calmoses i equilibrades, més aviat donen entent d'una voluntat d'harmonia, d'equilibri interior; l'individu que les posseeix dedicarà la seva vida a expandir metòdicament totes les seves facultats, de forma que la seva individualitat formi un sistema compensat de forces en repòs.

La fesomia de Jaume Carner participa de l'un d'els altres tipus: la voluntat de puixança s'hi veu coordinada amb la voluntat d'harmonia. L'activitat projectada cap enfora abans ha estat garbellada per una ment poderosa: no s'ha exterioritzat abans d'ésser pensada. Jaume Carner té en grau extraordinari expressió ben catalana: la del seny; que és prudència; però també és fermesa; que ordena per dins i encamina cap enfora.

En el camp de l'advocacia i dels afers, que ha usufruït per llarg temps l'activitat de Jaume Carner, ha adquirit l'anomenada d'un home eminentment directiu; és a dir, que no tan solament sap trobar les normes per a resoldre les coses, sino que té l'energia que cal per a imposar, mitjançant la persuasió, l'aplicació d'aquelles normes.

I aquestes qualitats de persuasió i d'energia, derivats ambdues d'un

ELS QUE NO VOTIN INTEGRES LES CANDIDATURES FAN UNA FEINA CONFUSIONISTA I ANTIDEMOCRÀTICA

Candidatura de LA RAMBLA per Barcelona-Circumscripció provincial

LA RAMBLA té a gran honor fer-se seva aquesta candidatura d'Esquerres Republicanes de Catalunya, per tal com en ella es plasmen els idearis—diversos—dels homes que redacten i col·laboren en el nostre periòdic: d'Esquerra Republicana, d'Unió Socialista de Catalunya i Catalanistes

Republicans:

Amadeu Aragay i Daví
Josep Bordas de la Cuesta
Lluís Companys i Jover
Josep Grau i Jassans
Amadeu Hurtado i Miró
Domènec Palet i Barba
Carles Pi i Sunyer
Joan Selves i Carner
Manuel Serra i Moret
Josep Sunyol i Garriga
Joan Ventosa i Roig
Josep Xirau i Palau

Aristocràcia i plebeisme

Una revolució política com ha estat la nostra, i en el fons d'una gairebé actitud sentimental més que adoptat actituds dramàtiques que provoques el canvi amb un estoic traumatisme, per força la qualitat dominant de certes actuacions públiques voregen més aviat l'anècdota que el d'una estil profundament governamental. Si ara poguéssim veure reunits els discursos, les propostes, els acords, els espais personals—i més que en el sentit creatiu en el de la protesta continguda per llargues anyades d'opressió—que s'han produït en les corporacions municipals amb tot el pintoresc local que les anira, veuríem que, en efecte, l'obra de la marxa havia anat més lluny del que hom podia sospitar. Era en el retardament sistemàtic de l'educació popular, en restringir l'esperit de renovació, en tenir prohibides les expansions ideològiques, el que salvaguardava les seves omnímodas espalles.

Amb aquestes dúctils armes, a. b aquestes subtils teixides pel singular afany de privar al poble dels seus sentiments més cars, no és estrany que avui hom senti un buit quasi implacable que no deixi realitzar, immediatament, una obra de govern perfecta, que es cuidin els detalls més que els grans conjunts: les tasques municipals a efectuar (les polítiques i les administratives) perquè tot té encara la influència morbosa de les antigues malvestats del règim. És extraordinària la facultat d'absorció defensiva. Normes, costums, manera d'expressar-se i de manifestar-se, tot baixa de tot, tot respon a la indigència del moment. I quan aquest moment representi l'acumulació d'anys, de segles, és innegable que cal una virtut provada, una intel·ligència fèrtil per a superar-se al medi.

I el medi actual no s'evidencia se sobreposa, sino amb extremitats, amb violències, o es procura deslligar-se'n amb actituds inlegants. Tota la característica dominant de les actuacions dels homes de la monarquia i dels partits que creien secundària la forma de govern, fou llarga, excessivament de dreta, amb tot el regust reaccionari que en les nostres latituds donem al mot. I aquest sentit unilateral que feia llicar sobre terrenys incultes les rodes de la màquina governamental, també feia créixer les més rudimentà-

ries herbes que li havien de dificultar la marxa. Però la imatge serà més completada si diem que feu créixer un altre sentit d'esquerres sense maticos secundaris, en la massa del poble, que l'objectiu de la seva actuació era únic: fer desaparèixer les institucions i els homes que les servien perquè la missió dels quals era, evidentment, finida.

Ara toca el torn de governar el quart estat, i si a. o els seus homes representatius, a la influència d'aquest medi que sembla que no tingui raó d'existir perquè la democràcia ha d'acabar el privilegi de classe i de casta. Si diem quart estat, és per diferència essencial i no per metodisme, que distingeix, barreiant, els de dalt i els de baix. I de moment no pot exigir-se que dintre la seva actuació es comporti amb la suavitat de maneres, amb la delicadesa de l'ixic, amb el coneixement profund que el canvi radical que havem sofert sembla que hauria de dir per la mateixa raó del canvi.

Però els homes i les coses no es canvien així com així. El que costa modificar una educació civil, fer entendre les virtuts de la intel·ligència, esquivar "s sediments de la ignorància Prebeisme? Incultura? Plebeus ho foren els antics aristòcrates transhumants de les dictadures, criats inconscients de la r. l'ies. I si no s'en plebeus per la sang, per la distinció, per l'escor. on foren educats ho varen ésser i: llurs actuacions civils, i àniques, desvergonyides. Ara, el que creien que era el plebeu ocupa el lloc que li negaren, i cal esperar que amb tot el sentit i. m. r. i que exhorta l. s. pròpies qualitats ciutadanes, realitzarà la tasca que té encomanada també amb habilitat, amb tacte, amb delicadesa. És una qüestió d'aprenentatge que li farà, amb el temps, adquirir una habitud nova, un estil, la fesomia que distingirà als homes de la present època, per la pròpia essència republicana.

J. PUIG I PUJOL

Votar per les dretes és lliurar la República a mans — velles mans enguantades — de monàrquics vergonyants.

Crit d'alerta

Estem en ple període electoral, temen les eleccions al damunt. Cal, doncs, que avui, quan encara hi som a temps, parlem de les eleccions. Procurarem fer-ho d'una manera clara i serena. Però no despassionada. Mai no s'ha de parlar despassionada. Al contrari: les coses mai no poden fer-se en fred. Cal posar passió en totes les nostres idees, en tots els nostres sentiments. I cal pensar que la passió no és la lleugeresa.

Tres mesos de República ens porten a aquestes eleccions. En aquests tres mesos de República s'ha fet una labor important: les reformes militars, el problema de la terra, en vies de solució. Naturalment, queda encara molt a fer. Queda a fer, sobretot, una cosa: republicanismar la República, que avui, llamentablement, fa una certa pudor de capella; de sometenista; de tranquil·litat i bons aliments; de tolerància envers qui no en mereixi: de pau, pau i repau.

El senyor Joan Esterich, amb el qual, llamentablement, sempre veurem una ombra negra de Cambó, ha dit aquests dies — amb la santa intenció de llançar un grapat de llot als homes d'esquerra — que el llenguatge de la França del 1793 ha passat de veritat. És una opinió del senyor Esterich. El llenguatge encès i apassionat dels homes del 1793 salvà la França de la coalició dels prínceps. I la fórmula de Danton — *audácia, audácia i audácia* — és avui encara la fórmula més eficaç per a les revolucions.

Això de voler servir la República — quan s'ha col·laborat baixament amb la monarquia i amb les dictadures de la monarquia — descredita la República, potser que també sigui una fórmula. Però amb aquesta fórmula hom veu les orelles de la Lliga, que les té llargues. I el poble ja no vol veure més aquestes orelles. Recordi el senyor Esterich les manifestacions d'antipatia a la Lliga i a Cambó, laicis d'Alfons XIII.

El poble veu amb disgust la política de la Lliga, mesquina, anticatalana, oïda de baixos aspectes; el poble veu amb disgust que es lliuri la maquinària de les eleccions a un indigne com Chapaprieta; el poble veu amb disgust el republicanisme d'un Santiaño Alba, que, malgrat haver-lo tractat l'ex-rei com una criada, fins no fa molt celebrava entrevistes amb l'ex-rei; el poble veu amb disgust la política conservadora de Miquel Maura, que fa pensar que aquí no hi ha hagut un canvi de règim, sinó un canvi de nom; el poble veu amb disgust la tolerància i la benignitat que hom té amb els enemics de la República; el poble veu amb disgust les atencions que el Govern ha tingut amb el cardenal Segura, amb Berenguer, amb Múgica, amb Mola, amb Luca de Tena, amb Rodríguez de Vique, amb Martínez Anido; el poble veu amb disgust que el Govern de la República s'ha tingut recels davant els perills de les extremes esquerres, i obri els braços, en canvi, a les dretes.

El poble recorda el despotisme, l'arbitrarietat, la prevaricació dels homes que ahir estaven al costat del més abjecte dels reis i avui volen estar al costat de la República, cobrant de la República com cobraven de l'ex-rei... perquè la qüestió és cobrar, perquè hi ha una raça de gent que sols ha nascut per a això: per cobrar.

El poble no pot oblidar les bàrbares, les salvatges repressions; els assassinats emparats pel Govern; la infame

"lleï de fugues"; els turments inquisitorials; la desfeta d'Anual que tantes llàgrimes ha costat a les mares d'Ibèria; el lladronici de la Dictadura; el lladronici de l'Exposició.

I el poble es prepara per a les eleccions. També es preparen els monàrquics: els quatre gats monàrquics; els de la Lliga: els quatre gats de la Lliga. També es preparen Alba, Sánchez Guerra, Romanones, etc. Es preparen amb la desaprofita de sempre, amb el cinisme de sempre, com si aquí no hagués passat res. I ha passat la República. És a dir, no ha passat: està passant, l'estem vivint.

Molts no se n'adonen perquè no han vist el desordre — la visió absurda i melodramàtica: incendi, violació, robaria, sang, barricades, guillotines — que els creuen inherent a la República. Molts d'altres no se n'adonen tampoc perquè mentre els veritables republicans, un xic decebuts, es retiren a un discret i expectant segon terme, sols llueixen i es mouen i criden i actuen — actuació que cal acabar — els republicans del 14 d'abril a les quatre de la tarda, els republicans de real ordre.

Aquests dies Azorín, l'admirable autor de *Pueblo*, deia en un article: "Quèdese ya por concluso el período de las vindictas de la República. Basta ya de persecuciones odiosas." Els republicans que vagin a Les Corts amb aquest programa no tindran, estimat i admirat Azorín, la confiança del poble. Els republicans que vagin a les Corts amb aquest programa, ens faran l'efecte de "republicans del 14 d'abril a les quatre de la tarda", de "republicans de real ordre".

Perquè el poble sap una cosa, i la sap cada dia més: que no pot quedar "por concluso el período de las vindictas de la República" per la senzillia i poderosa raó que no han començat encara. Com no han començat les persecucions.

El poble vol fer d'aquestes Corts primeres de la República una Convenció. I vol la Convenció per evitar, precisament, mals pitjors: la intromissió de falsos republicans, de gent venal, de gent malejada per les seves conomicacions amb la monarquia. El poble no pot creure en aquests senyors que ahir col·laboraven amb les dictadures de l'ex-rei i avui volen col·laborar amb la República dient-se de la dreta republicana.

Francament, no podem veure en aquesta dreta republicana, que encara té els llavis molls de les escopinades que ahir llançava contra els republicans. Sota aquests republicans de darrera hora, d'oportunitat i digestió tranquil·la, no hi ha altra cosa que un monàrquic de la U. P. o de la Lliga. República de la dreta vol dir enemic de la República.

L'esdevinidor ha d'ésser de les esquerres. Sols les esquerres poden afirmar la República. I defensar-la contra els que s'han disressat de republicans, — republicans de la dreta, disressa de moda — sense voler pensar que ja ha passat Carnestoltes.

Cal que triomfin els homes de l'esquerra. Cal que siguin els homes de l'esquerra els que vagin al Congrés.

I cal que hi vagin no amb un esperit d'odi: amb un esperit de justícia.

LLUIS CAPDEVILA

CIUTADA DE CATALUNYA

Llegeix

la rambla

(esport i ciutadania)

Periòdic catalanista independent, d'esquerra

L'ULTIMA PROVA

—Veniem a buscar els trastos vells per al foc de Sant Joan.

—No en tenim cap.

—I tots aquells tècnics?

—Els havem envernissat de republicans i mirarem si hi ha algú que els aprofiti.

(Bas-Bofill.)

Enquestes de LA RAMBLA

II

Sou partidari de la pena de mort?

Què opineu del divorci?

El que ens diuen J. Sunyol i Garriga, Josep M. de Segarra, Joan Puig i Ferreter, Millàs-Raurell, Jaume Aiguader i Joan Casanoves

Joan Puig i Ferreter

—Sou partidari del divorci?
—Sí. Cal implantar-lo de seguida, si pot ésser avui no esperem demà. "El

divorci amb totes les conseqüències.

—I de la pena de mort?

—Al revés. Sóc partidari de suprimir-la immediatament, radicalment i per sempre.

Josep M. de Segarra

LA PENA DE MORT

—La pregunta que em feu és ben fàcil de contestar: crec jo, que tot home que es digui liberal i tingui bons sentiments, us dirà que cal suprimir íntegrament, de tots els codis de justícia, la inhumana darrera pena.

La vida en ha demostrat sempre que la violència no és pas la medicina

ideal i única per guarir les ànimes perverses.

Així, doncs, jo, que em crec tenir bons sentiments, encara que algun esperit malèvol cregui el contrari, veuria amb molt de gust la supressió de la pena de mort.

DIVORCI

Divorci... Quines coses pregunten!... — ens diu somrient l'autor d'"All i salobre". — Sóc un decidit partidari del divorci, sense cap limitació. Espero que aquests homes que s'han imposat la tasca gegantina de regenerar l'Espanya negra, inclouran en el futur Codi Civil la lliure separació matrimonial. Llavors serà quan jo em casaré... Paraula!

Jaume Aiguader, alcalde de Barcelona

Sóc partidari declarat de la supressió d'aquesta inhumana sentència. Els pobles que volen figurar a la vanguardia del progrés i de la civilització, l'haurien de treure de llurs codis. La llegenda Taemis, la tradicional matrona que porta les balances, que sospesa la culpabilitat, i l'espasa que executa les sentències, hauria d'ésser representada sense l'odiosa i repugnant arma del botxi, posant-li en son lloc un emblema que signifiqués amor i comprensió.

DIVORCI

Pel que respecta al divorci, crec s'ha d'anar dretament a la instauració d'aquesta disposició reguladora

de les relacions matrimonials. Crec també s'ha de donar grans garanties a la dona soltera, sense que aquesta afirmació vulgui significar un augment notable en el conjunt de obligacions demés de l'home.

Vull dir amb això que mal la dona, especulant amb els sentiments i debilitats de l'home pogués treure avantatges materials, que repercutien desfavorablement en la vida de la societat moderna.

Podria aduir alguns divorcis sensacionals, entre artistes de cinema principalment, que han degenerat en aldrullis i actes reproables.

Joan Casanoves

—Què opineu del divorci i de la pena de mort?
—S'ha d'implantar el divorci i s'ha

d'abolir la pena de mort, però això darrer quan estigui consolidada la República, és a dir, quan estigui restablert el Dret, perquè en un període revolucionari no es pot pas abolir la pena de mort.

Millàs-Raurell

—Què opineu de la pena de mort?
—Em sembla que hi ha una sola resposta possible. Davant aquest afer es pot adoptar només una ac-

titud d'humanitat, i per tant sóc partidari de suprimir-la completament.

—I del divorci? Creieu que cal implantar-lo?

—Sí, és imprescindible una llei de divorci.

J. Sunyol i Garriga

PENA DE MORT

Sóc abolicionista. Tinc l'esperança, millor dit, el convenciment que no pasaran gaires anys sense que veiem abolida la pena de mort dels Codi penal de tots, absolutament de tots els pobles civilitzats. Arribarà dia que l'aplicació de la pena de mort serà un record que avergonyarà la humanitat.

No hi ha res que sigui prou a justificar el matar a sang freda un semblant. Per a mi aquesta és la principal

raó per a ésser abolicionista convençut. Totes les altres que podrien aduir-se: irreparabilitat de la pena, susceptibilitat de reforma del delinqüent, ésser judicial, etc., etc., reconec que són convincents, però menys que la impossibilitat de trobar un justificatiu per a poder assassinar legalment i, per tant, impunement.

DIVORCI

També sóc partidari de l'establiment del divorci amb la natural regulació de part del poder civil amb exclusió de tot altre.

HUMOR

Viure, per veure'n de noves

Ja feia bé aquella vella que no es volia morir perquè tenia desig d'anar veient-ne de noves. Qui li ho havia de dir a tota aquella bona gent que l'any 1909, quan es cremaven convents i es pronunciava el nom de Lerroux amb una mena d'esgarripança, que als 22 anys justos trobaria en el mateix Lerroux la "panacea" dels seus mals — que són molts i de molt mal curar — i que proclamaria l'antic cabdill del Paral·lel amb el nord més sòlid de les classes conservadores.

Qui se'n recorda avui d'aquelles frases esgarripançades "levantat el velo a las novicias y elevadas a la categoria de madres"? Qui se'n recorda d'aquells articles de "La Veu de Catalunya" que sense anar encapçalats "Delateu" com els enemics de la Lliga han fet córrer de mala fe que havien estat publicats, no obstant contenien en si mateixos un impuls i una mena d'estímul perquè els senyors que coneguessin els incendiaris — els incendiaris que s'atribuïa pertanyien al partit del senyor Lerroux — complissin el deure de ciutadania de lluitar-los a l'autoritat en tant que perturbadors de l'ordre social i de la pau pública i atemptadors contra la propietat?

No és que vulguem dir que el senyor Lerroux fa malament d'evolucionar. Al contrari. De més a més, és de savis canviar d'opinió. Però no ens negarem que fa una certa gràcia trobar-se amb que el senyor Lerroux, l'ídol de la demagògia anys enrera, avui hagi presentat una candidatura amb els noms d'uns senyors de la burgesia més clavada; que un senyor Lerroux, l'instrument de la Monarquia a Catalunya per desencallar les forces catalanes del camí alliberador per on s'havien iniciat, demani els vots per a uns senyors que han estat els seus enemics més acarnissats durant tota la batalla entre Catalunya i l'Estat espanyol absorbent, en els temps del Borbó.

Si nosaltres tinguéssim quatre pessetes i una mica de por, i no fóssim nats a Catalunya, no cal dir que el nostre vot seria per En Lerroux. Fa temps que sentim per aquest senyor una gran admiració, perquè el considerem un home d'idees cada dia més aferrissadament conservadores, i estem corts que ha renegat en absolut del seu passat, en quant aquest passat no li feia gaire favor per atraure's les classes conservadores. I, sense ganes d'ofendre ningú del partit radical, direm que considerem el senyor Lerroux l'home més pur i més íntegre del seu partit. Però nosaltres, que en tant que catalans no el votarem perquè no ens mereixi totes les garanties que en canvi ens mereixen altres espanyols, hem de confessar

el nostre estupor en veure com quan el senyor Lerroux dona la llista de la seva candidatura i hi posa els noms d'uns catalans al costat d'altres noms no grats a Catalunya i a la seva causa de llibertat, la Junta del partit radical dona el "placet", possem per cas, al nom del senyor Abadal, i surt "La Veu" tota cofoia que el senyor Lerroux hagi pensat en la Lliga.

Quines virtuts taumatúrgiques té el senyor Lerroux que amb un sol gest esfondra totes les muralles que fins ara li eren oposades per a barrar-li el pas, i la gent de la dreta reaccionària i de la dreta liberal catalanes l'aplaudeixen i feliciten?

Quina virtut taumatúrgica té una acta de diputat que fa oblidar els principis predicats durant trenta anys i fa fer als partits i als homes tots els papers de l'auca!

Lerroux deia diumenge a la Monumetal: "Yo no rectifico nada. Quien quiera entender que entienda."

Ja saben a "La Veu" l'actuació de Lerroux durant la seva vida política, actuació que ell "no rectifica", per llançar-se joliosos a mans de les masses demagògiques que han vingut seguint Lerroux i accepten els vots d'aquestes masses sense el més petit escrúpol?

Que bonic que farà veure el senyor Abadal i altres senyors, votats amb gran satisfacció pels antics "Jóvenes Bárbaros" i ajudats per les "Damas Rojas".

I no és que ataquem aquests joves i aquestes senyores. Del seu tremp revolucionari n'ha sorgit més abundant l'ambient que ha fet possible la revolució. Constatem solament com xoca el cas i com és exemptat, perquè els catalans de la Lliga i d'altres partits afins el meditin.

Encara no fa tres mesos que el mot "lerrouxista" era emprat despectivament per qualificar la campanya electoral de l'Esquerra Republicana. I ara mateix quan et diguin lerrouxista serà tant com si et diguessin "obrere de la parròquia", "perseverant", "germà de la pau i caritat".

Felicitem el senyor Lerroux per la seva habilitat en comprometre un parell de partits — un partit i mig en realitat — per veure si els desfà. Encara que és possible que la manobra no li reixi. Els que el segueixen com a voluntaris han quedat una mica desenganyats quan l'han sentit conservador. Ja s'ho pensaven mig, però mai no haurien esperat que es presentés com a conservador, de braçet amb la Lliga.

Tenia, certament raó la vella que no es volia morir mai.

J. VENTALLÓ

Obra positiva

La llengua catalana als tramvies i autònibus de Barcelona

Es amb una profunda alegria que hem llegit la nota de la Generalitat de Catalunya sobre la catalanització dels rètols interiors i exteriors — que alternaran amb els de llengua castellana — de les companyies de Tramvies i Autònibus.

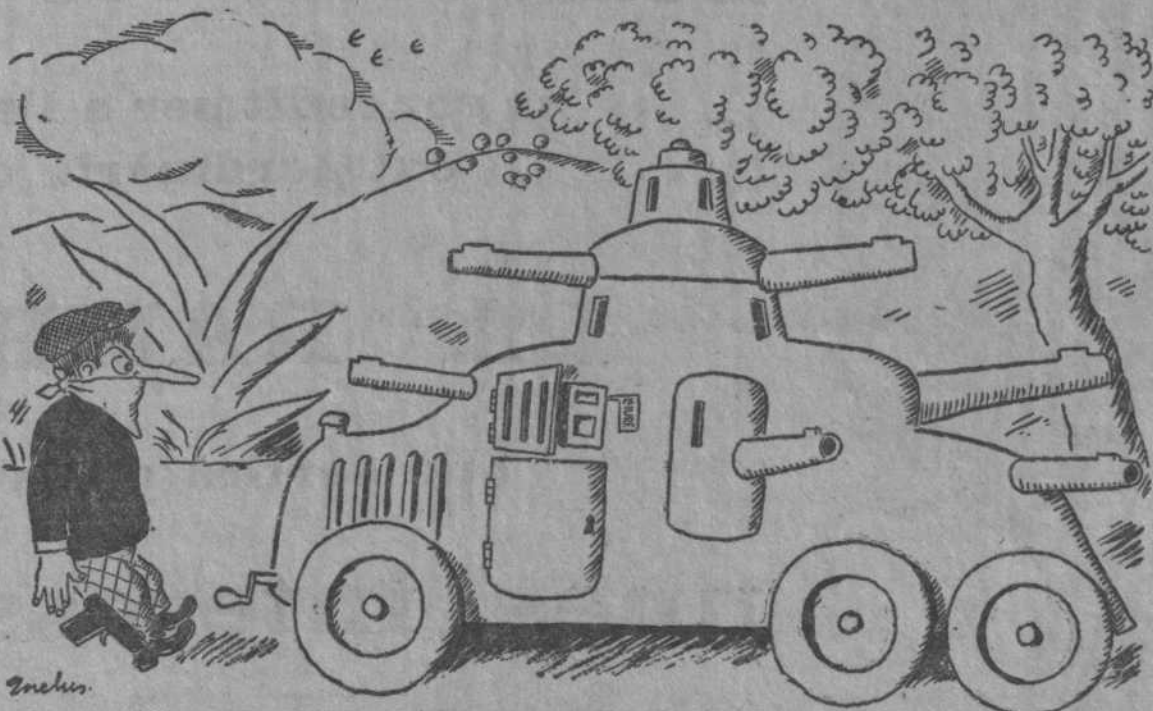
Heus ací un fet d'importància innegable i positiva per a Catalunya. Signi el nostre elogi més cordial, en primer lloc, per a la Generalitat de Catalunya, que presideix En Francesc Macià, i, en segon terme, per a la companyia de serveis públics que ha sabut reconèixer i honorar així la nostra llengua. No ens dolen les censures quan són justes; menys ens dolen encara els elogis, quan són merecuts.

La República no solament no ens ha portat, com suposaven importants pusillànimes, la figura fosca i terrorífica de cap anarquista de Terrassa, sinó que, en dos mesos, ha fet possible el que no ha hauria estat amb centúries de borbònisme i de despotisme.

El Foronda des del seu amagatall de monàrquic milionari, no deu entendre aquestes coses...

Sant Alexandre Lerroux, patró de la gent d'ordre (Castanyes.)

Nou model de taxi per a prevenir-se dels atracaments, així que s'ha sortit de la plaça de Catalunya.

L'ESPERIT DELS DIES

Una sensació de Rússia

A. que els interessen les coses de Rússia, cal cridar-los l'atenció sobre el llibre de Boris Pilniak —"El Volga desemboca a la mar Càspia"— que ha traduït Andreu Nin (1). No és pas un esquema, una síntesi de la vida de Rússia, una exposició dels seus problemes. És simplement una novel·la. Però ja ha estat prou repetit que avui, els millors historiadors dels pobles són llurs novel·listes. Que la vida d'un poble és alguna cosa més que un seguit de fets i de dades exactes, la vida d'un poble són els seus costums, la seva moral, els seus sentiments i les seves idees. Ho són els seus homes: els seus representants, però no representatius pels carres i pels llocs que ocupen: això sovint no vol dir res. Representatius per les característiques del seu temps. Així un home vulgar, és sovint molt més representatiu del seu país i de la seva època que un primer ministre.

I potser aquesta mena de novel·les que condensen la història d'un poble, és la literatura més important, més característica de la nostra època. És una literatura que és molt per damunt de les darreres novel·les fatigades i marcides que ens envia la literatura francesa, millor dit, la literatura parisenca i que els provincials de Barcelona s'apressen a imitar o a estranyar.

No és cregut, però, pel que hem dit més amunt, que "El Volga desemboca a la mar Càspia" és una novel·la neta, clara, precisa dels costums russos actuals. No; és una novel·la més aviat caòtica. Adés objectiva, dramàtica. Adés lírica, subjectiva. Adés èpica. Els seus diversos quadros passen pels nostres ulls i s'encreuen d'una manera vertiginosa. Té alguna cosa de la intensitat i de la rapidesa dels millors films russos.

"El Volga desemboca a la mar Càspia" és, per donada de tot, una

sensació de Rússia. Hi sentiu Rússia al través de les seves pàgines; el cor de Rússia, l'ànima de Rússia. Actual?... Sí, de la Rússia actual, amb el comunisme, i amb les evolucions de comunisme i amb les restes disperses, ideològiques i sentimentals del nacionalisme esclau. Sí, de la Rússia actual, però amb una alienada que munta des de no sé quin obscure mil·lenari i que fa revivir en el temps i al través del temps tota la Rússia.

GUILLERM TELL

Es un encert en aquests moments la publicació catalana del "Guillem Tell". Cap altre drama no és més estimulants dels sentiments de llibertat i de justícia. Cap altre drama no excita tant les reivindicacions d'un poble contra la tirania, com el "Guillem Tell".

Cert que la crítica històrica ens dirà que la figura de Guillem Tell és llegendària. Però en aquest cas la llegenda és més bella que la història i potser d'un abast psicològic més fort. En el Guillem Tell batgega tota l'ànima d'un poble.

Una estadística alemanya, d'algun temps ençà, ens deia que el "Guillem Tell" és l'obra de llengua alemanya que assolix més lectors. El "Guillem Tell", però, com tota l'obra de Schiller, ha estat sovint atacada per la crítica. Nietzsche, sobretot, l'ha tractada amb sarcasme i amb menyspreu. L'acusació més forta que hom li ha fet és la d'afegir el sentimentalisme popular.

I bé: nosaltres voldríem que els autors que tracten temes patriòtics prenguessin per model l'idealisme, la grandesa, la patètica i sana emoció de Schiller en el seu "Guillem Tell".

DOMENEC GUANSE

- (1) Editorial Proa.
(2) Editorial Barcino.

Una versió imparcial

L'agressió a Comte, a Olot

Hem rebut una comunicació dels senyors Ernest Llevat, H. Castro i Arana Cases, explicant, com a testimonis presencials, els fets d'Olot. Heus-à:

"Els estagnats, viatjants de comerç, que assistiren el dilluns dia 22 al miting que donà lloc al 'Coalicó d'Esquerrers' al cinema Ideal d'aquesta ciutat i presenciaren l'esdeveniment amb En Jaume Comte, us preguem tingueu en bé fer públics les nostres manifestacions sobre el succeït, fent constar a la nostra protesta per la versió, totalment parcial, que publica el vostre diari en l'edició d'avui.

Primer.—No és cert que En Jaume Comte disparés dos trets en ésser interceptat pel públic per la seva interrupció, ni significació. Fou més tard. Segon.—Si bé és cert que per aquesta ciutat circulava insistentment el rumor d'una possible perturbació en el miting, no pot interpretar-se com a perturbació el succeït.

Tercer.—Per tal de fer més clara la nostra rectificació, anem a explicar com anà la cosa:

El miting començà a un quart d'onze, amb el local ple de gom a gom. En un dels proscenis hi havia, efectivament, En Jaume Comte, amb En Simó Llauneta, En Ferreró i un altre el nom del qual no recordem. —En Daniel López, creiem.—

Obri l'acte el regidor Aubert, i seguidament féu ús de la paraula l'alcalde d'Olot, senyor Joan de Garganta. En el curs del seu discurs digué que es lluitava per l'autonomia de Catalunya. Llavors, del prosceni, sortí una veu que digué: "La independència de Catalunya, volem!", paraules que pronuncià En Simó Llauneta. El públic, influït per les versions circulades a la tarda, protestà de la interrupció, i es promogué un gran escàndol. Apaivagats els ànims, En Joan Garganta prosseguí el seu discurs. Tot d'una, en mitjançar unes discussions produïdes per uns xiulets a En Jaume Comte i companys, sorgí un petit avallot. De l'altra banda sortí una veu que cridà: "Es aquest del barret de palla!" (El del barret de palla era En Comte.) Seguidament uns quants individus començaren a colpejar bàrbarament en Comte; En Llauneta els digué: "Ja sabeu qui és aquest?" "Es en Comte, el de Garra!" I els cops foren llavors més durs. Un individu tragué una podadora i colpejà el cap a En Comte, qui quedà ferit greument, en aparença. Ell, sercament, s'atancà al prosceni i mostrà la ferida als oradors. Algú féu acció de llançar-lo al pati de butaques; l'observació que a baix hi havia gent, contingué l'inhumà proposant.

Com es pogué hom procurar expulsar En Comte; els qui el voltaven, engegats, anaven colpejant-lo; ell era indefens; algú, un cafre, li clavà una ganivetada a l'anca, sense considerar el seu estat; ell, llavors, creient que s'intentava assassinar-lo (com pot molt ben ésser), com pogué, es tragué l'arma que portava, i alçant enlaire el braç, disparà dos trets, per tal de dispersar els qui, sense considerar el seu estat, seguien agredint-lo. Es produí una dispersió general, i En Comte pogué ésser tret del local. En sortir, acompanyat pels seus amics, un individu, en un moment d'excés d'hu-

manitarisme (?) i sense considerar el seu estat, gosà encara bufetejar-lo. Hom els detingué i els portà a l'Hospital; allí estigueren més d'una hora a obrir per a curar-los. L'acte, un cop reposat tothom, seguí fins a acabar.

Podríem estendre'ns en més detalls, però no ho fem per no allargar-nos massa; el que sí volem fer constar és el següent:

Protestem de la versió que dona el vostre corresponent dels fets. Si bé no som partidaris dels pertorbadors de mitings, no creiem que hi hagués motiu per comportar-se com es féu amb Comte i altres.

Cal fer constar ben clar que quan Comte féu els dos disparats ja estava ferit, i ho féu en defensa pròpia, millor dit, per allunyar els qui, tot i veient-lo ferit, l'acorralaven insistentment; ho féu, doncs, en defensa pròpia.

Creiem que caldria, per tots els mitjans, aclarir qui foren els autors de les ferides d'En Comte, i qui ell, Comte, anava armat, però cal anar a escoltar un miting hom hi pugui anar armat, i menys amb una podadora (ara en ple estiu, que no és temps de podar). És cert que ell, Comte, anava armat, però cal recalcar que no en féu ús fins que es veié inhumanament acorralat.

Per acabar, volem aclarir que, tot i allunyats del seu ideari, no ens hem estat de fer aquests aclariments, perquè creiem que a ningú que sigui català i republicà li plaurà l'actitud de certs elements. A En Comte, fins a cert punt, podia expulsar-se'l, però mai maltractar-lo ni agredir-lo; és que som, tots plegats, uns desagrats i uns desmemoriats, uns desagraïts i uns desmemoriats. A més, els senyors que l'agrediren amb la podadora i el ganivet o punyals, els duïen per esport?

Reflexions irreflexives d'un pensador improvisat

Els metropolitans

Una vegada constatat el fet evident i comprovat que les pastorals no eren obra dels vagons subterranis, tramvies de clauverera que anomenem amb el nom de "metropolitans", sinó que eren obra i gràcia d'uns pastors, aficionats a les pastorals com a bons pastors, però no a les pastorals bucòliques, sinó a les pastorals enèrgiques, la nostra imaginació ens ha portat més lluny del que nosaltres hauríem volgut.

I en un moment de clarividència, ens hem imaginat els metropolitans com uns éssers subterranis, similars als taups, fent foradades sota terra que coincideixen en un punt anomenat arquebisbat, que ve a ésser l'es-

tació dels metropolitans sufraganis. En aparèixer els metropolitans a la superfície, tots ens hem commogut, considerant que era un cas insòlit, i sense poder-nos contenir, hem exclamat:

—Ja tenen ordres religioses d'anar a fer pastorals!

I els "metropolitans", prudents i circumspectes com un Mazarino, han desaparegut novament, disposats a seguir manobrant subterràniament, obrint noves foradades per posar-se en comunicació amb els rectors dels pobles, que són els "metropolitans" de tercera, perquè aquests convençessin els seus feligresos de la necessitat de votar la candidatura d'En Lerroux.

Monàrquics, no!

L'home més net de consciència i més pur, si és reflexiu de mena, s'adona tot seguit que continuament corre el risc d'ésser pres pel que no és. I quantes vegades no hem sentit un senyor en una plataforma d'un tramvia que s'exclamava que li havien robat la cartera, i hem devingut vermells i torbats només de pensar que aquell senyor podia arribar a sospitar que nosaltres érem els sotractors! I quantes no hem desistit d'empaitar un lladre perseguit per la multitud per la por d'ésser confosos amb el delinqüent!

I quantes vegades no hem estat grollers amb la muller d'un amic nostre, més per la por que l'amic pogués sospitar que havíem estat excessivament amables amb la seva muller!

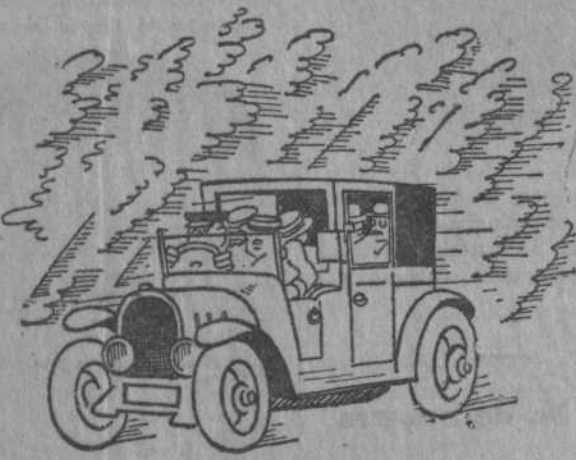
Som tan susceptibles i estantissos que hem arribat a prescindir de la pròpia consciència per sotmetre'ns sense reserves a la consciència de tots els altres.

El P. C. R. retira la seva candidatura per Tarragona, i Rovira i Virgili es presenta com a independent

Des de primeres hores del matí, circulen per Barcelona rumors que fan referència a la candidatura del Partit Catalanista Republicà per Tarragona, integrada pels senyors A. Rovira i Virgili, Macià Mallol i Josep Briansó.

El nostre corresponent a Tarragona ens comunica que el que hi ha de cert en aquest afer és que, efectivament, el P. C. R. retira la seva candidatura, però el Sr. Rovira i Virgili, apaiat per elements de Tarragona, es presenta amb caràcter d'independent.

D'ençà que la humanitat, pel fall inapel·lable d'uns homes arborats, ha dividit l'"elenco" dels divertits pobladors de la Península en revolu-

cionaris i monàrquics, els pusillànimes vivim en un estat d'eterna sobresat, sospesant les nostres paraules i mesurant les nostres actes, gemegant profundament cada vegada que una llambregada de sospita d'un interlocutor ens ha amidat de cap a peus. Si el nostre subconscient no estigués tan acordat com nosaltres mateixos, estem convençuts que hauríem tingut qüestions internes cada vegada que per no ésser classificats en el camp monàrquic hem aprovat actes reprovincials.

Un pobre amic nostre, que un dia tingué la ingenuïtat de declarar que les monges que curen malalts fan un bé a la humanitat, es veié obli-

comparable amb el del cinquè pis del Liceu, pressent el pinyol, conté la respiració, panteja i en el moment precís subratlla el mot final amb un: "Molt bé!", que l'orador ha arrencat sense contemplacions amb la mateixa traça que un odontòleg faria l'extracció d'un quexal.

Acabat el miting, els oradors, sense sopar, es traslladen immediatament al poble vell, on els espera un públic tant o més entusiasta que l'anterior i més preparat perquè acaba de sentir per "ràdio" la primera audició del que els oradors es disposen a repetir-li.

VALENTI CASTANYS

ESPORTIU CATALA:

Llegeix

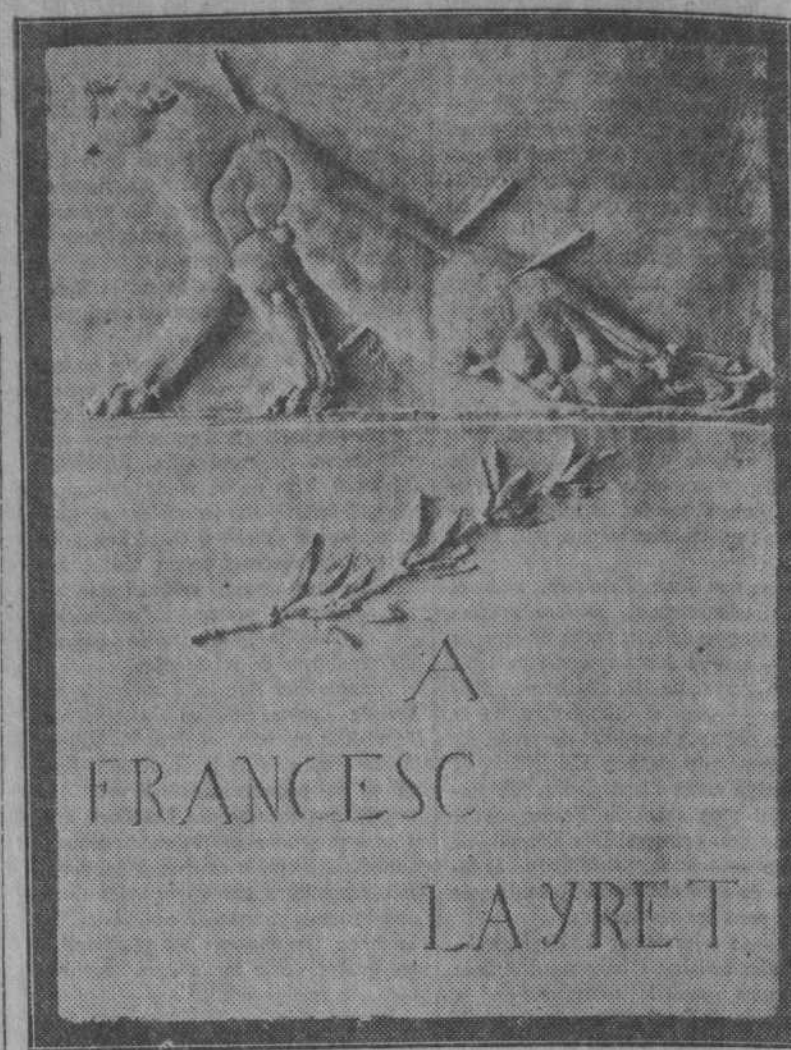
la rambla

(esport i ciutadania)

Periòdic catalanista independent, d'esquerra

Llegiu i propagueu LA RAMBLA

A la memòria de Francesc Layret

La magnífica làpida de l'escult. Viladomat, que el poble de Sardanyola ha col·locat a l'entrada del carrer que porta el nom del gran republicà català

Lamentació

Per més que ho haguem demanat tantes i tantes vegades (no ho hem demanat mai oficialment) no ens han volgut concedir el vot. El vot, que si mai el vollem era, precisament, en aquests moments decisius per a tots els catalans.

Els homes de la República no ens han consolat — preparats —, que és una manera elegant de dir — apes —, per a votar, sense tenir en compte que la iniciativa de recollir signatures a favor dels Jesuïtes, per exemple, va partir dels homes i que damunt una part bastant important i bastant lamentable, naturalment, el confessionalari hi exerceix una influència tant perillosa com en les dones. I que si és veritat que damunt dels homes aquesta influència és purament una qüestió d'interès, encara fa més fàstic.

Les dones podrem, però, i per a que sembli que se'n concedeix alguna cosa, ésser incloses en les candidatures. Però no voldrem ésser-hi incloses i encara que ho volguéssim potser tampoc ens hi inclourien amb tot i haver de reconèixer, per força, que algunes dones podrien representar un brillant paper.

El Feminisme a Espanya, principalment a Catalunya, és una qüestió exclusiva de compliment i galanteria. Els homes són molt fins, molt amables i ens diuen que sí de tot. I ens fan promeses però no ens donen res. Jo fins ara m'havia mostrat molt optimista amb els homes i amb la nostra causa feminista. Confiava que s'adonarien que tot aquest temps passat en l'andònim i el silenci hem treballat molt per la República. Perquè donar ànims i encoratjament i inculcar una idea en els infants, — els homes de demà — és treballar. I en confiar-hi suposava, com sembla natural, que ens ho agrairíem. Però m'he equivocat perquè no ens ho han agrait. Les dones — així que les estadístiques donen una proporció exagerada en el

nombre — seguim oblidades fins qui sap quan. Però no hem perdut les esperances, però si esperem que la República ens donaria el que ens mereixem i ens pertany, i la República ja és aquí i no ens ho donen, i que volem que esperem?

De tant en tant ens deixen avançar una mica, en el camí que ens hem proposat, per què callem. Ens fan lloc a les oficines, en una proporció insignificant i ens permeten de conduir un cotxe Però tant l'una vegada com l'altra costa de creure que ho facin perquè ens reconeixin mèrits i deixen suposar que ho fan únicament per distreure's i per instint d'estètica.

Victòria Kent, la Directora de Presons, palesa magníficament com les dones podem complir perfectament tota mena de missions que se'ns encomanin per delicades i difícils que siguin. I amb l'exemple de Victòria Kent, els homes de la República si volguéssim podrien reparar una colla d'injustícies com aquella que una dona casada no pugui ocupar un càrrec públic.

Per ara, però, no ens escoltaran. No cal que hi confiïm. Ens diuen que hi ha una colla de problemes importants per a resoldre i d'aquesta manera ens donaran a entendre que el nostre no els sembla d'una gran importància. I hauré de seguir treballant en silenci i en l'andònim. I no s'adonaran, o no es voldran adonar, de la nostra feina i dels resultats d'aquesta feina, però nosaltres, malgrat tot, l'hauré de seguir fent convençuts que és necessari que la fem i és eficaç.

Avui en els ànims, no deprimits com ahir, però un xic desorientats alguns o porucs uns altres, un encoratjament o una orientació, sota el nostre punt de vista, — aquest punt de vista que se'ns nega perquè el suposen poc intel·ligent — pot ésser de bons resultats i d'altres de resultats decisius.

Les dones — sense rancúnia a l'injust oblit dels homes —, hauré de seguir treballant en el vinent silenci de Catalunya d'una manera indirecta, silenciosa i andònim. Però no oblidem que hauré de treballar-hi i amb més delit i més intel·ligència que mai.

Rosa Maria Arquimbau

Votar per les Esquerreres Catalanes és votar per la igualtat dels homes davant la cultura.

"Los ciudadanos católicos de Navarra, como todos los españoles, tienen perfecto derecho a defender su fe y a pedir que se enseñe a sus hijos la religión católica. Para ello hay en cada pueblo un maestro. No un maestro cualquiera, sino un maestro especializado que ofrece las mayores garantías. Ese maestro de religión para los hijos de los ciudadanos católicos es el cura."

Luis Bello, a "Crisol"

L' hora de les Esquerres

"Is que en aquests temps, cadascú en la mesura de les seves forces, un treballat per aconseguir la República que finalment posseïm, se'ls podria dividir en dues grans agrupacions. La dels que ansiaven l'adveniment de la República com un fi, i la dels que desitjaven aquest adveniment perquè veien en ell el medi d'aconseguir aquell canvi radical en l'estructura de l'Estat que el nostre liberalisme ens feia enyorar, que la situació calamitosa del mateix Estat exigia i que el còmput d'atropells i d'injustícies, fruita dels tipus de les dictadures borbòniques, li havia atorgat caràcter d'inevitable."

Descartats els defensors de la monarquia ensorrada, els quals, confiant allò que sempre havien cregut, un cop perduts els ressorts que el poder posava a la seva mà, ha calgut classificar-los com a inexistents en tant que força política, les lites que s'apropen veuran enfrontat, per dantant les matisacions dels partits, aquelles dues grans agrupacions de què parlàvem en començar. Els principis generals de cada una seran els "leit-motiv" de la lluita constituint que s'apropa. Per a informar la futura constitució de l'Estat peninsular, es barallaran els que creuen que ja hem aconseguit tot el que ens era necessari i els que creuen, els que creiem més ben dit, que l'única cosa que hem aconseguit per ara, és la de quedar en condicions de poder començar la feina, un cop apartat l'obstacle tradicional.

La necessitat d'un canvi radical en l'estructura de l'Estat és una cosa unànimement sentida pel nostre poble i pels pobles germans de les terres hispàniques. A base d'ella es va fer la grandiosa propaganda republicana en l'època de la dictadura Berenguer, i a base d'ella es va aconseguir aquell estat d'opinió tan formidable que en va tenir prou amb manifestar-se per enderrocar la monarquia secular.

Es, doncs, aquest canvi, un dente contret amb el poble i el poble té dret a exigir-lo. En l'època d'enmudiment forçat de la dictadura primoriverista, cada vegada que hom tenia notícia d'un nou atropellament, d'una nova prebenda repartida a un simpatitzant pupí, d'una sentència arrencada per ordre ministerial, etc., el poble anava apuntant mentalment en una llista, llarguíssima, que confiava liquidar quan vingues el canvi ansiat en la situació política. Va venir aquest canvi i tot va continuar com abans. La impressió de canvi radical, de girada de tuita, per dir-ho en la forma gràfica i coneguda, el poble no la va poder sentir. I aleshores va ésser quan els propagandistes de la República van agafar-se a aquesta base sòlida. "No és un problema de govern — sentíem a dir per mitjans i conferències — és un problema de règim. Per tal que us donem ben bé compte que tot ha canviat i que s'ha fet justícia d'una vegada, cal l'adveniment de la República."

Ha vingut la República. I el seu adveniment ha posat els seus defensors i propagandistes en la mateixa situació en què es trobaven a començaments de l'any passat, els que encara creien possible una monarquia democràtica. Perquè si el canvi no s'opera, si no es dona la impressió radical de justícia, sortiran els que estan situats més enllà de tots els partits d'esquerra i es dirigiran al poble aprofitant el mateix argument, del qual no hauran de fer més que canviar-se. "No era un problema de règim — diran — el que hi havia plantejat a Espanya, era un problema de revolució social!"

Si impera el criteri de què ja hem aconseguit el que volíem i per tant, ja tenim la feina feta; si la frase de Ruiz Zorrilla: "revolucionaris davant la reacció, conservadors davant l'anarquia", sumum de la va-

Una gran injustícia històrica

La raça maleïda... pel fanatisme medieval - El jueu errant - Ara fa dos anys, a Salònica - L'orador català, a l'Orient càlid - La República ha de deixar pas lliure als exiliats de la història

Cada dia estem més convençuts que totes les reserves que la Premsa francesa feia a la nova República els primers dies de la seva instauració eren conseqüència de tot el fantàstic i poderosíssim tinglado que el fusteg Quilones tenia muntat a França a servei dels afers personals de l'ex-rei, per exercir una persecució tirànica contra els pobres exiliats de la dictadura, que sempre havia exercit el Borbó, obligava a refugiar-se a França.

Ara els francesos comencen a comprendre que una tornada del Quilones a l'Ambaixada d'Espanya és com parlar d'un viatge a la lluna i que totes aquelles intrigues d'un mal deixeble de Maquiavel i que tot aquell misteriós i potent domini que per convencions particulars exercia des d'aquell sumptuós Palau de l'Àvinguda de Georges V, s'han acabat per sempre.

Paris ha tractat tots els personatges enderrocats per la llibertat de la República com a unes ex-vedetes de music-hall, que amb la cara arrugada, sense poder alçar més les cames, han de deixar les taules escèniques i han de retirar-se a la vida privada per escapar al ridícul i poder acabar amb tranquil·litat la vida, plena de vicissituds i de mals costums.

Tots aquells aplaudiments a la Gare de Lyon, que els diaris monàrquics s'esforçaven a donar una importància excessiva, i com seria interessant de saber quant li han costat al Quilones!

Cal saber que els francesos estan amb nosaltres, polítics fins, sabent molt bé que el Borbó era un home que el que li mancava eren escrúpols i que la seva neutralitat podia ésser fàcilment posada a preu. Quines garanties podia oferir aquell home, que uns quants anys abans havia donat aquells espectaculars francament immorals a Desuville, amb aquell altre destronat xa de Pèrsia?...

Ara ja ha passat de moda el Borbó; a París ja no se'n recorden, ni segurament se'n recordaran més; tan sols els vindrà a la memòria quan aniran al Museu Grévin de figures de cera, on, com a atracció sensacional, no s'han

guetat, tapabruits del dretisme vergonyant que en Lerroux va alçar com una bandera de les forces vives en el miting de la Monumental, es converteixen en la base del nou edifici polític; si no portem a una ràpida realització un programa polític es-querriista en el qual com a qüestió primordial figure l'exigència de totes les responsabilitats, haurem fet la propaganda dels comunistes i els servirem en safata el mateix argument que ens va servir d'alcalaprem per a enderrocar la monarquia.

En els moments actuals, el poble no tolerarà un canvi de nom. Són massa fongdes les ferides que ha rebut, són massa recents els ultratges de què ha estat víctima, perquè pugui considerar la situació política actual com una simple qüestió de nomenclatura. Si la República no és ben republicana. Si no és, per dir-ho més clarament, ben esquerrana, obrirà les portes de bat a bat a la propaganda soviètica.

I que no es pensin les dretes que això és un simple espantall. Ben segurs estaven que la República no havia de venir mai i se la varen trobar entre cap i coll sense temps d'adonar-se'n. Que pensin, doncs, que al darrer de l'esquerra democràtica hi ha una cosa per a ells molt pitjor, i quan ho hagin pensat bé, que obrin en conseqüència: que es quedin a casa i deixin a les esquerres aprofitar la seva hora.

Xavier REGAS

oblitat de posar-hi uns ninots representant tota l'ex-família reial.

Ara, però, entra en joc la nostra responsabilitat, la responsabilitat ciutadana, que no pot ni ha de deixar de perdre el seu control tan sols un moment. Cal que tinguem els ulls oberts de bat a bat contra totes les maniobres reaccionàries i cal que ajudem a la tasca d'aquest Govern, que és el Govern del poble, a reparar totes aquelles injustícies comeses abans d'ara.

França, i amb ella tots els països del món, coneixen, potser fins millor que nosaltres, el nombre d'injustícies i d'odioses persecucions que mantenia aquell règim hereu d'aquelles dinasties funestes dels Ferrans i dels Felips, que tan sols han servit per a escriure pàgines negres de la història.

Quants i quants errors! Quantes vexacions i injustícies que amb sang i amb desterraments mantenia el seu règim terrorista la dinastia borbònica! Podríem parlar-ne, i certament en parlarem, de moltes, que faran inombrrable el nombre. Avui volem parlar d'una de les més grans injustícies que coven a la història d'Espanya i que l'ex-rei mantenia més aferrissadament.

L'ex-rei sap i sabia perfectament que a l'Orient d'Europa hi ha més de tres milions de jueus espanyols que parlen català i castellà, encara, malgrat els quatre segles i mig que foren exiliats de la seva pàtria materna, i que no demanen altra cosa que Espanya s'ocupi d'ells, que Espanya hi enviï els seus artistes, els seus intel·lectuals; que Espanya es preocupi de l'organització d'escoles i de centres comercials. L'E-

panya nova ha de saber que, el dia que vulgui, l'Orient d'Europa serà seu. Recordem que tota la debacle de l'Imperi espanyol va començar el dia que els espanyols israelites varen haver d'acollir entre la foguera dels autès de fe i l'exili.

Quatre-cents noranta-tres anys que Ferran el Catòlic, portat pel seu fanatisme i el de la seva dona, signava aquell decret que havia de portar la separació d'una de les branques més poderoses i més intel·ligents del poble. Ferran devia saber que l'exili dels jueus espanyols havia de portar la misèria i la ruïna de l'Imperi. Ferran el Catòlic va oblidar, o potser va voler oblidar, que els que veritablement varen finançar Colom per anar a descobrir l'Amèrica varen ésser, precisament, dos jueus espanyols: Lluís Santàngel i Gabriel Sánchez. Oferiren

QUILONES DE LEON

Recordo perfectament, ara fa dos anys, a Salònica, una tarda fogosa i calenta com una tela de Renoir. Els afores es desdibuixaven entre rojos de terra pompeiana, blaus de mar tropical, roses i mirats, pàlida i dolços, com de caramel.

Anava divagant. L'embragues que em produïa el paisatge m'havia emportat. Vaig finir al port. En un carreró, blanc i net com aquell altre, que ja heu trobat en un altre port, vaig veure una cinquantena de persones fent arc entorn d'un magnífic personatge. Un orador. Era un home que portava una

vint milions de maravedis, uns dos milions de pessetes actuals. A bord de les tres caravel·les que havien partit de Palos, hi anaven divuit jueus, dels quals conservem tots els noms.

El primer que va veure la terra americana fou Rodrigo de Triana, jueu sevillà, i el primer que va posar-hi el peu va ésser Lluís de Torres, que Colom va prendre com a intèrpret del gran Khan de l'Índia.

Al mateix temps, el jueu català Jehuda Cresques donava al compàs els perfeccionaments que varen permetre els navegants de llançar-se a la mar, i Abraham Zacuto presentà les cartes astronòmiques a les quals es deu l'estabilitat de la plaça de l'estel polar...

Heus ací un problema d'una gravetat extraordinària, que davant l'Espanya nova tot el món intel·ligent i democràtic espera que la República no deixará en oblit.

Recordo perfectament, ara fa dos anys, a Salònica, una tarda fogosa i calenta com una tela de Renoir. Els afores es desdibuixaven entre rojos de terra pompeiana, blaus de mar tropical, roses i mirats, pàlida i dolços, com de caramel.

Anava divagant. L'embragues que em produïa el paisatge m'havia emportat. Vaig finir al port. En un carreró, blanc i net com aquell altre, que ja heu trobat en un altre port, vaig veure una cinquantena de persones fent arc entorn d'un magnífic personatge. Un orador. Era un home que portava una

esplendorosa barba de plata, d'ulls negres i grossos, la seva veu era fina i estrident, com una tenora. La seva simpatia radiant va portar-me a escoltar-lo. Quina emoció, quin calfred vaig sentir per tot el meu cos! L'ortòria d'aquell home, allà, lluny, a uns quants milers de quilòmetres de la nostra terra, era en català. L'endemà vaig anar a un centre israelita espanyol, de Salònica, on no se sentia parlar altra cosa que català i castellà, naturalment d'aquell que es parlava a l'època del Cid, però que us corprèn i us fa delícies en sentir-lo.

Després de Salònica, a Constantinoble, Varna, la Mar Negra, Sofia, Philópolis, Rustchouk, etc., vaig trobar constantment compatriotes, gent intel·ligentíssima, plens d'esperit i de simpatia que us parlen de la nostra terra amb una melangia exquisida.

A Varna vaig conèixer un senyor que es diu Toledo, que té una biblioteca magnífica catalana, i que està al corrent de tota la nostra literatura.

He tingut a les mans diaris estampats amb caràcters hebraics, escrits en llengua castellana i catalana.

A la meua tornada a París vaig continuar les meves investigacions que m'han portat a descobriments suficients per comprendre que, malgrat el terrible exili que ha sofert aquest poble, és encara tan català i tan espanyol com quan ara fa més de quatre segles el fanatisme els obligava a deixar la terra on havien nascut, la terra dels seus pares i dels seus fills.

Aneu a un dels més de trenta restaurants jueus espanyols que hi ha a París i veureu que aquella gent menja de la mateixa manera que podríem menjar al Canari, per exemple, llevat de les restriccions que la seva religió prescriu; la mateixa cuina i els mateixos costums que a casa nostra.

Aquesta gent, que arrossegueu una nacionalitat falsa, aquest gent que no gosen a dir-se espanyols per por de trobar algú que els negui aquest dret encara, no pòden imaginar la joia d'aquest poble en veure que aquell rei que representava una barra de ferro darrera les portes d'Espanya, havia caigut per sempre.

Catalunya i Espanya han de saber que la joia del nostre poble en aquelles memorables diades del 14 i 15 d'abril eren viscudes ensem per milers d'animes germanes, allà, lluny, a l'Orient, i per tot el món.

Justícia, hem clamant nosaltres contra l'opressió repugnant de les dinasties monàrquiques espanyoles. Ara que la llibertat fa més blau el cel de Catalunya i d'Espanya, ara que la nostra mar és aquella mar lliure i oberta sense horitzó, cal que anem a cercar aquests germans nostres que viuen oblidats en terres que no són les seves i coneixen l'amargor de l'exili. Que aquests germans nostres puguin aviat cantar les nostres cançons i nosaltres les d'ells i que sapiguem que quan vinguin a la nostra terra van a aquella que també és la seva.

Aquesta campanya d'aproximació i de reconeixença vers aquest poble pot portar-nos una altra era d'esplendor. Cal que no oblidem que el poble d'Israel té a les seves mans les regnes del món i que precisament el que potser ens fa més falta a la nova República és una cordial intel·ligència amb aquest gran poble.

Catalunya i Espanya republicanes han d'organitzar immediatament aquesta campanya de desgreuge envers els nostres germans exiliats, en un tràgic i inabornable exili històric.

MIQUEL CALVET-MARTÍ
París, juny.

Davant la data del 28

La campanya electoral al districte de Sant Feliu

En aquests dies de febre ciutadana, el nostre company Josep Sunyol, candidat per Barcelona-circumscripció en les llistes de les Esquerres Catalanes Republicanes, ha recorregut, en companyia de diversos amics, les comarques del Llobregat, especialment els pobles de Sant Feliu, on han estat rebuts entusiàsticament — per les multituds populars — per les multituds populars.

Dimarts passat, Sunyol recorregué Igualada i diversos pobles de la comarca, en els quals fou saludat cordialment pels seus amics igualadins, i tingué ocasió de canviar extenses impressions amb els sectors polítics esquerrans. El ciutadà candidat Aragay, que s'encarrega de la propaganda en les comarques igualadines, ha visitat defugidament aquells pobles. I ha estat rebut amb un entusiasme formidable, palesat especialment en els mitjans i actes públics en els quals participen els representants de les Esquerres Catalanes.

Durant la revella de Sant Joan, Sunyol i els seus companys visitaren els elements republicans d'Abrera, on foren rebuts per la població en massa. A Esparreguera, a l'Ateneu, se celebrà un miting electoral, entre el més gran entusiasme, que culminà en prendre la paraula En Josep Sunyol, que fou aclamat diverses vegades en el curs del seu vibrant parlament.

Durant tot el dia d'ahir, els nostres amics — entre els quals Rosell, Lluís Capdevila, Fontbernat i d'altres — recorregueren el districte de Sant Feliu, en els pobles del qual foren rebuts amb gran entusiasme, fins al punt que en alguns calgué improvisar mitjans a l'aire lliure, per les places i aduac al peu de la carretera, entre constants ovacions.

A darrera hora de la nit, després d'una jornada intensíssima, Sunyol i els seus amics tornaren a Barcelona, disposats a prosseguir llur campanya ciutadana per les comarques del Llobregat.

"Los ciudadanos católicos de Navarra, como todos los españoles, tienen perfecto derecho a defender su fe y a pedir que se enseñe a sus hijos la religión católica. Para ello hay en cada pueblo un maestro. No un maestro cualquiera, sino un maestro especializado que ofrece las mayores garantías. Ese maestro de religión para los hijos de los ciudadanos católicos es el cura."

Luis Bello, a "Crisol".

Votar per les Esquerres Catalanes és votar per la igualtat dels homes davant la cultura.

A la ressenya que publicà "El Debate" sobre el cèlebre miting catòlic de Pamplona, hi havia les següents ratlles:

"...Por la plaza de toros paseó una bandera monárquica entre grandes ovaciones..."

República = 27.000 Escoles
República = Creació càtedres de català

ELS QUE NO VOTIN INTEGRES LES CANDIDATURES FAN UNA FEINA CONFUSIONISTA I ANTIDEMOCRATICA

Candidatura de LA RAMBLA per Barcelona - Circumscripció provincial

LA RAMBLA té a gran honor fer-se seva aquesta candidatura d'Esquerres Republicanes de Catalunya, per tal com en ella es plasmen els idearis — diversos — dels homes que redacten i col·laboren en el nostre periòdic: d'"Esquerra Republicana", d'"Unió Socialista de Catalunya" i Catalanistes Republicans;

Amadeu Aragay i Daví
Josep Bordas de la Cuesta
Lluís Companys i Jover
Josep Grau i Jassans
Amadeu Hurtado i Miró
Domènec Palet i Barba
Carles Pi i Sunyer
Joan Selves i Carner
Manuel Serra i Moret
Josep Sunyol i Garriga
Joan Ventosa i Roig
Josep Xirau i Palau

Es sabut que en l'època del senyor Milans del Bosch, hom va fer grans reformes a l'edifici del Govern civil, i que les coses importants va ésser la d'instal·lar-hi una magnífica sala de billar.

Doncs, bé. La primera nit, després de la presa de possessió d'En Carles Esplà, el cos de secretaris, en retirar-se a descansar, van sentir ganes de fer una partideta, i van demanar a un dels criats que els traqués la funda, els dones les bolles, etc. Mentre ho feia, dirigit-se a un dels secretaris, va dir: "Senyorito. Haurà de apuntar la hora..."

—Caram — féu aquest, no deixant-lo acabar —. ¿Que és com al carrer de Tallers, aquí? (Riallada general.)

—Dispense el señorito. Me refe-

El senyor Benavente, monàrquic reconegut i dramaturg de bona societat, ha fet un acudit bo que ha fet. El primer, el passat bo que ha fet. El primer, el passat bo que ha fet. El primer, el passat bo que ha fet.

Aquest d'ara ha estat amb motiu de l'anunciat miting d'"Acción Nacional", que no arribà a celebrar-se: "Esta noche — va dir don Jacinto — tenco que ir al teatro Alhazár, pero como por la tarde hay allí un mitin de Acción Nacional, no sé si por la noche habrá teatro Alhazár."

No sabem l'èxit que tindrà la candidatura federal. Algú assegura, però, que no en tindrà gaire, a causa d'un detall, poc important a primer cop d'ull, però que a la llarga pot tenir conseqüències per als seus patrocinadors.

—Amb això que han fet de reglamentar el tamany de les papeteres i amb 14 diputats a presentar —deia aquest "algú"— aquesta

gent es trobaran amb un fracàs. Un cop hauran posat tot allò de "extrema, izquierda, democrática, republicana, social, recreativa, federal, etc.", no els quedarà lloc més que per a quatre o cinc candidats. Per enar bé, haurien hagut de deixar votar amb fulls de paper de barba.

Don Francisco Macià va dir, dilluns, en el miting de la Monumental: "Hem promès que farem escoles, i en farem. I com que no tenim diners, els anirem a buscar allà on siguin."

L'endemà, a la frontera, van ésser detinguts un capellà i un altre individu que volien passar cap a França dues col·leccions de bitllets de mil.

El senyor Mauri junior, ha dit que en les eleccions de diumenge, a Barcelona, hi haurà sorpreses.

Segurament hi haurà alguna sorpresa, per al senyor Miquel Maura.

El republicà d'En Barriobero presenten en la seva candidatura per a diputats a Cortes, un gal·lès, un vadal de comandants, tinent i capitans.

Un amic nostre, anti-militarista fins al moll de l'ós, tot llegint els noms de la candidatura, va exclamar: "—Si, vaja... Aquests volen que elegim una mena de directori militar— republicà."

Juan Vicente Gómez, el tirà de Venezuela, ha sortit reelegit — cómo no? — per a la presidència de la pobra República americana, que ha viscut, i viu, llargues anyades de tragèdia i d'opressió.

Temps enrera, en una conversa, un periodista estranger va preguntar a Juan Vicente Gómez: "¿Hi ha molts generals a Venezuela?"

—Dos, només dos—contestà tran-

quil·lament, el tirà —; un, que sóc jo. L'altre, la fam..."

—Si, la fam. També és general.

En un Círcol, uns aristòcrates parlen de les eleccions de diumenge. El pànic allargassa els rostres dels que estan situats més enllà de tots ells. La sang més o menys blavissa que corre per llurs venes, té una singular excitació.

—Ai, si triomfen les Esquerres!

—I pobres de nosaltres, si triomfen les Dretes!...

Heu's ací l'opinió d'un catòlic dels de "Cristo Rey", "Debate", "Corazón de Jesús", etc., sobre la ins-tauració de la República:

—Jo aquests republicans, aviat els enllestrira: una dictadura ben ferma, uns quants fusellaments, uns quants desterraments a la Guinea...

Home, home, si la caritat cristiana? —Deix'm dir, home, deix'm dir! Abans de fusellar-los, els confessaria i combregaria bé, i a la Guinea hi construïria una catedral com el Palau Nacional.

Un grup de ciutadans il·legals el cartell de la Junta del Cens, on és indicat l'emplacement de la col·legi electoral.

Un dels lectors no pot estar-se d'exclamar, ple d'entusiasme: —Ho veuen? En temps de la monarquia, mai no els havíem vist aquests cartells impresos a dues tintes!

Cafè d'Igualada. Fum, molt de fum. Converses. Soroll de fitxes de domino. —Els de la Lliga presenten un tal Miracle.

—Que veis que et digui — fa un ciutadà colrat i forat, amb un deix escèptic i sorneguer —. No hi crec gaire jo en els "Miracles" de la "Lliga"...

—Això és massa... hi deixarà la vista darrera aquesta de
buiques. Almenys dugueses ulleres de can "Ganze".
—Estigues tranquil·la, que aquestes les hi he comprades.
J. GANZE. — Avinguda del Portal de l'Angel, n.º 33

la rambla

(esport i ciutadania)

Casa
Agustí

FABRICA
d'aigües
carbòniques
esterilitzades,
xarops
i orxates
Telèfon 53202
Aragó, 407
Barcelona

Davant la batalla del dia 28

Parlen els homes de les Esquerres Catalanes

Carles Pi i Sunyer, Lluhí Vallescà i Josep Tarradelles diuen...

José Tarradelles

La personalitat —coneguda i destacada— de les figures que van desfilant per la nostra enquesta, ens eximeix de presentacions minucioses. Una pregunta, una resposta; una pregunta, una resposta...

Però heus ací un candidat —el més jove, o dels més joves— que no és encara "personalitat": Josep Tarradelles. El meu amic Josep Tarradelles, de l'Esquerra Republicana de Catalunya. Per això, perquè encara no és "personalitat", perquè el seu nom ha aparegut, de sobte, i amb estrany esclat, sobre les columnes dels periòdics i en el camp de la política militant, jo vull fer, avui, la seva presentació. Jo vull dir avui —en el breu article periòdic— qui és aquest xicot que, jo n'estic segur, demà anirà a l'Assemblea Constituent de la República en representació del poble de Catalunya.

Disset anys de lluita i d'organització de catalanisme liberal: heus ací la seva executòria. Una capacitat admirable de treball i una rara energia amagada sota el somriure pertinaç i la mirada efusiva. El que té al seu càrrec, no havia vist mai una feina tan activa i una ponderació tan justa.

Adolescent encara, la secció de Propaganda Nacionalista del Centre de Dependents, iniciava a Tarradelles en la brega política del catalanisme radical. Les aules benemèrites del "Centre" —que la dictadura havia de destruir— donaven al jove catalanista la cultura que les Escoles desmarxades de la monarquia no havien sabut donar-li.

—Jo estic orgullós— m'ha dit moltes vegades —de la instrucció que heu aconseguit a aquelles aules estimades i a aquells cònsols professors del "Centre". Després, allà dintre, vaig viure totes les hores d'èxtasi i d'alegria. Gràcies a aquella entitat benemèrita, gràcies a les aules mantingudes esforçadament per aquell grup de patriotes de les seccions directives, vaig adquirir la instrucció que m'ha deixat arribar —us ho dic sense vanitat, però sense modesties puerils— al lloc que m'ha estat destinat. El record inoblidable d'aquelles hores, va lligat en mi amb un company estimat: Miquel Guinard; ell m'acompanya i m'orienta en els intrincats camins de la política...

Després, l'any 1917, fou la fundació de la Joventut Nacionalista "La Falç". Tarradelles, i altres amics constituïen la batalladora entitat. Un període de lluita, passional i passionada. Un nom: Catalunya. Un anheli: llibertat. Un objectiu: democràcia. Encara és l'època heroica del catalanisme, en la qual els matisos gairebé són impossibles: o transigència o radicalisme.

Relació constant amb Francesc Macià. Fora de "La Falç", el cabdill comptava només, en aquelles hores, amb l'adhesió de dos o tres nuclis de joventuts nacionalistes.

L'any 1918 —recorda Tarradelles— van acudir a prestar suport a les reunions convocades per Macià en el nostre local, per arribar a la plasmació de la seva idea de la "Federació Democràtica Nacionalista", on Macià concentrava tots els seus ideals polítics. L'avui president de la Generalitat de Catalunya...

port a les reunions convocades per Macià en el nostre local, per arribar a la plasmació de la seva idea de la "Federació Democràtica Nacionalista", on Macià concentrava tots els seus ideals polítics. L'avui president de la Generalitat de Catalunya...

J. TARRADELLES
(Foto. Cases.)

lunya ens ha trobat sempre, en totes les hores, lleialment al seu costat. Adhuc en les hores d'amargor i de solitud. Guardo encara, com un honor, una carta autògrafa de Macià convocant-nos a aquelles reunions per a la fundació de l'entitat...

Més ençà, aquell grup, en la seva actuació radicalment nacionalista, creà la "Federació de Joventuts Nacionalistes de Catalunya". El jovent radical —promoció d'homes d'ara— s'aplegava a la Federació. La Lliga, només, n'havia de quedar rotundament excluida. Aquells xicots de "La Falç" —Macià era el seu president honorari— havien de conèixer després, insistentment, la persecució i les presons de la borbonada. Bru —avui encara president—, ha-

**Votar per les Esquerres
Catalanes és votar per la
justícia social.**

**Votar per les Esquerres
Catalanes és votar per la
supremacia del Poder civil.**

**Votar per les Esquerres
Catalanes és votar per la
Llei.**

via d'exiliar-se a França, durant sis anys.
La Premsa catalana havia de conèixer, també, l'activa persistència de Josep Tarradelles: "L'Intransigent", "Esquerra", i altres periòdics de Barcelona, durant molt de temps, apareixien amb llargues columnes de catalanisme radical: la ploma de Tarradelles col·laborava assiduament en la seva redacció.

Finalment —després de la llarga etapa dictatorial, que no podia acabar amb l'obstinada labor d'aquella joventut— "La Falç" organitzava, amb l'aportació constant de Tarradelles i altres amics que havien creat la Unió d'Esquerra, la conferència d'Estat Català, per anar després a la històrica Conferència d'Esquerres. D'allà en sortia la Revolució...

—Us fa il·lusió d'anar a les Constituints, si sortiu Diputat?

El somriure de Tarradelles, una mica greu:

—L'illusió més gran que hauria tingut és que Catalunya no hagués hagut d'enviar Diputats al Parlament, sinó que, en proclamar-se la República catalana, s'hagués donat ja com a un fet consumat, sense necessitat d'anar a les Constituints a presentar el nostre Estatut.

No havent estat això possible, em farà il·lusió d'anar-hi per poder comprovar si veritablement l'esperit revolucionari i liberal d'Espanya és un fet i si la cordialitat que diuen tenir amb nosaltres els homes liberals, es plasmarà en l'acceptació incondicional de l'Estatut que presentarem.

—Hi creieu?

Una lleu vacil·lació. Finalment, però:

—Sí, vull creure-hi. Vull creure en la pleïade d'homes joves que deuran seure al Parlament espanyol. Aquesta joventut s'ha format en el desastre d'Annuaire i en la dictadura. Junts amb ells, hem patit —durant dos anys— aquella ignominia del Marroc. Allò creà la rebeldia —magnífica— que troba concrecions en aquestes hores històriques de la nova estructuració de l'Estat. Crec en aquesta promoció i crec que arribarà allà on calgui.

—Un pronòstic davant les eleccions de diumenge?

—Sóc tan optimista que crec això: Els vint-i-vuit candidats d'Esquerra Republicana i els restants catorze que patrocina En Francesc Macià, a tot Catalunya, sortiran elegits pel poble, que està amb Macià i que, de cap manera, no pot sentir-se defraudat per la seva política, ans al contrari. Una prova n'acabem de tenir en el míting de la Monumental...

I, en una pausa:

—Macià és i seguirà essent el símbol de Catalunya, l'home que ha de portar-nos, conquistant-les per nosaltres, les nostres llibertats. Jo que he anat amb ell per Catalunya, sé com l'heu rebut i com l'ha saludat...

Aquest moment és el de les esquerres. Tots els obstacles que vul-

J. Lluhí i Vallescà

L'antic director de l'Opinió —modestíssim setmanari d'aleshores— és avui cap de la majoria d'Esquerra Republicana al consistori de la ciutat. Però res no ha canviat en ell: ni el tipus físic —alt, ceptat, minso, bru, guisotasc, amb una veu tonant—, ni la lleial devoció revolucionària a la causa del Poble.

Lluhí és el mateix de quan conspirava, amb tots els seus companys de triomf, contra el rei caigut. I a més és un dels capdavanters del partit català que reuneix dilluns, en un acte públic, més de cinquanta mil ciutadans. Per això, ens pot dir coses interessants. I les diu:

—Quins són per vos els primers problemes que s'han de plantejar a les Constituints?

1. — Estructuració de l'Estat.
2. — Responsabilitats.
3. — Problema agrari.
4. — Problema religiós.
5. — Legislació social.

—Quins són per a vos els primers problemes que s'han de plantejar a les Constituints?

—Al meu entendre són aquests:

1. — Estructuració de l'Estat.
2. — Responsabilitats.
3. — Problema agrari.
4. — Problema religiós.
5. — Legislació social.

—Crec que el deure dels diputats catalans és d'intervenir en totes les dis-

cussions de tots els problemes, per un dre expressat en la resposta anterior.

—Creieu que serà aprovat l'Estatut de Catalunya?

—Com que el triomf serà de les Esquerres a tot Espanya, sí.

—Us sembla que trobarà moltes resistències?

—En trobarà algunes en les dretes d'aquí i d'allí.

—Per què?

—A les dretes, perquè s'espaten que Catalunya demani la legislació social. A les d'Esquerra, perquè conserven la mateixa mentalitat del temps de la monarquia, i reaccionaran davant el problema de Catalunya igual com reaccionava la monarquia aquella.

—Pot crear —l'Estatut— alguna posició difícil a la representació liberal catalana?

—Jo, personalment, no ho crec pas, perquè, a judici meu, ha de sortir de les Constituints un Govern francament d'esquerres a base d'Azafra, radicals socialistes i esquerres catalanes, amb el suport dels socialistes, i el programa d'aquest Govern ha de consistir a donar una solució avançada a tots els problemes constitucionals expressats abans.

—Un pronòstic per a les eleccions de diumenge?

—Triomf esclatant de l'Esquerra Republicana a tot Catalunya. Triomf general de les esquerres a tot Espanya. En fi, l'Esquerra guanyarà a tot arreu.

Carles Pi i Sunyer

Pi i Sunyer, cognom il·lustre, ponderació de gestos i paraules. Obra constructiva. Catalunya sentida amb vives aspiracions europees.

Un altre candidat a les Constituints. Pot portar-hi el seu patriotisme, la seva preparació refinadíssima, la seva serena visió d'un edificantur liberal.

—Quins són per vos els primers problemes que s'han de plantejar a les Constituints?

La resposta ve donada pel caràcter de Constituints que tindran les noves Corts. Cal abans que tot fer la llei fonamental, la Constitució de l'Estat; i fer-la prou moderna i oberta al progrés per que pugui ésser un digne portic a l'obra, densa de contingut i de renovació, que ha de portar a terme la República.

—Quins són els primers problemes que els diputats catalans hauran de presentar-hi?

En el mateix pla constitucional els diputats catalans s'hauran de preocupar com a tals en primer terme de l'aprovació de l'Estatut de Catalunya, la norma jurídica que reconegui la llibertat del nostre poble.

—Creieu que serà aprovat l'Estatut de Catalunya?

Crec que sí. I ho crec perquè un règim de llibertat no pot oposar-se a un daler de llibertat col·lectiva; que un daler com representa un Estatut referendat democràticament per tot un poble. En nom de doctrines despòtiques i de procediments de tirania es poden violar les aspiracions i el voler popular, però voler-ho fer en un règim liberal fora tan absurd com inútil. Per altra banda confiem en que l'escalf sentimental del moment que vivim forjarà l'atmosfera de comprensió cordial que permeti aprovar l'Estatut de Catalunya.

—Un pronòstic per a les eleccions de diumenge?

Els resultats de les darreres eleccions, relativament pròximes, i de la marxa de la campanya electoral, fan creure en el triomf de les candidatures esquerres.

No esborreu cap nom de la candidatura!

Llegiu, dissabte, l'edició extraordinària de LA RAMBLA

La Revolució

La Revolució no és pas l'avallot, ni la cridòria fàcil. No és el moti ni la bullanga. No és, tampoc, el fugaç paroxisme de l'entusiasme popular, ni l'èxtesi de les armes mortíferes, ni el flamareig imponent de les teies incendiàries.

Passaran la bullanga i el moti, l'avallot i la cridòria. Decarà l'entusiasme de les multituds. La humanitat bandejarà per sempre més les armes mortíferes. El flamareig imponent de les teies incendiàries deixarà, només, un rastre de cendra. Però hi ha una substància eterna de la Revolució formidable que quedarà viva, que subsistirà encara quan no hi seran els herois oblidats del moment àlgid. Aquesta sang de la Revolució és la llibertat dels homes. Per tal d'assegurar la llibertat la Revolució fou feta. Per tal de mantenir la llibertat ha d'ésser completada i sostinguda la Revolució.

La Revolució té una expressió suprema: la Llei. L'objecte essencial de la Revolució és canviar aquesta Llei i renovellar-la. Passat, doncs, el trasbals inevitable de l'enderrocament dels poders ineptes, la Revolució edifica i estructura, forja i transforma. Crea, en suma, la Llei, per oposició de la contrallei antiga, de l'antillei imperant abans d'ella i del seu moment sublim.

Tot el Poble ha de fer la Revolució. Tot el Poble ha de crear la Democràcia en un espasme suprem. Però per fer la Llei ha de seguir els procediments d'aquesta democràcia. Per renovar la Llei ha de delegar la seva sobirania en representants capacitats i dignes.

El Poble ha fet, a Espanya i a Catalunya, l'esforç principal de la Revolució. Ara el Poble recobra el ritme quotidià del treball fecund i fa gran la pàtria; allibera, amb el propi esforç penós, les hores novelles. Però cal fer la Llei. I delegar una part de sobirania per fer la Llei és una responsabilitat més que pertoca, gloriósament, al Poble.

Aquells qui poden fer millor la Llei nova són els heralds de la Revolució, els precursors de la Revolució, els apòstols antics de la Revolució. Ells l'han feta abans que vosaltres, perquè ells inflamaren el vostre cor i el vostre cervell fins a fer-la dintre vostre. Ells hauran d'ésser, doncs, els representants vostres a les Constituints, forjant laboriosament i amb glòria immortal aquella Llei desitjada.

Qui ha fet a Catalunya la Revolució? Qui pot completar-la? Qui pot interpretar degudament l'esperit popular de vindicació?

Les Esquerres Republicanes de Catalunya són l'autèntic Partit Revolucionari, el Partit audaç, el Partit triomfant del 12 d'abril i del 14, amb la Unió Socialista de Catalunya. Cal només meditar lentament la història breu i densa d'aquest nucli per donar-li confiança plena. Cal només suposar que hauria passat si hagués vençut llavors un altre Partit —qualsevol— i obrir en conseqüència.

Jo no sóc del Partit vencedor. Hi era abans, quan lluitava en la foguera per a vosaltres. En retornar d'exili, no he volgut ingressar-hi de nou per no trobar avantatges fàcils. No penso fer política mai més un cop alliberada la meua pàtria, un cop incorporat plenament i legalment a la ciutadania també plena de Catalunya i d'Espanya. Però sento com tots l'emoció civil d'infantar la Llei magnífica, de plasmar l'esperit de la Revolució. I us dic amb el meu cor desinteressat de int-ires anys:

VOTEU les Esquerres Republicanes de Catalunya! Voteu Macià, el vostre President! Voteu la nova Llei desitjada i els homes que han de fer aquesta nova Llei. Lluiteu amb un altre esforç, potser últim, per la Revolució formidable, per la completació de la Revolució.

GRANIER-BARRERA

Fer-ho és donar força a l'adversari

Llegiu, dissabte, l'edició extraordinària de LA RAMBLA